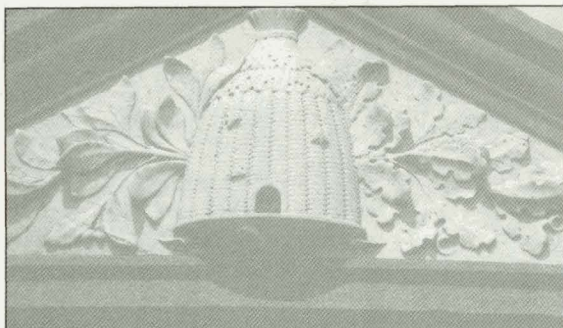

Graftombe

Vanaf het einde van de 18de eeuw werd het 'bon-ton' om als Brusselaar met enige reputatie op het kerkhof van Laken begraven te worden. Doorgaans werd er dan ook wel voor gezorgd, dat er een grafzerk werd geplaatst met enige artistieke waarde. Zo staat o.a. op de graftombe van 'Famille Hastière-Ruelens' (Mr. †1907- mw. †1942) een bijenkorf met drie bijen in de marmerplaat van het fronton.

Dit vermoedelijk als symbolisch dodenoffer voor de overledenen en/of als verwijzing naar de zielenbijen van de overledenen. Want als slaapverwekkend middel werd de honing in de antieke wereld een dodenoffer: de slaap is voor de antieke mens een beeld van de dood. Daarnaast beschouwde men honing ook als godspijs en dus als voedselbron voor 'bovenaardsen'; en als heilzaam middel en dus afweermiddel tegen demonen. In deze geest werden reeds in de vóór-Homerische tijd met honing gevulde vaten en honingraten naast de lijkbaar van Hektor en Achilles opgesteld. Evenzo offerde in Rome de 'pater familias' honing aan de vergoddelijkte voorvaders, tezamen met wijn en melk. Bovendien dacht men de gestorvenen een genoeg te doen door op hun grafsteden melk, wijn en honing te plaatsen. Evenzo beschouwde men in de oudheid o.a. de bijen als 'zielendiertjes'. Men was namelijk de mening toegedaan dat de ziel van de mens het lichaam kon verlaten tijdens zijn slaap of bij zijn dood, onder de vorm van een bij. Wanneer iemand stierf, nam de ziel de gestalte aan van o.a. een bij, die bleef rondwaren op aarde om een pasgeboren kind te bezielen of een lange en moeizame reis te ondernemen naar het dodenrijk.

Paul Adriaensen: Zeg het met bijen, pag. 36 (ISBN 90 6174 815 1); Iconografie van de honingbij in de Lage Landen, pag. 150-152 (ISBN 90 6215 622 3).

Enquête bijensterfte	P. Jager, R. van der Zee	227
Plant en bij		
Bijenplant in beeld	Arjen Neve	230
Solitaire bijen	Pieter van Breugel	232
Uit de imkergemeenschap		
Imkerorganisatie in Nederland	Jan J. Speelziek	233
Imkerervaringen in september	Jacques Sauren	234
'Bijenhuis' in Heemstede	Pim Lemmers	235
Van imker tot imker	Ko Zoet	236
De lezer schrijft		
Stoeien met Bill en Helen,	Bill de Tweede	238
Heidehoning		238
Foto van de maand	J.J. Speelziek	239
Cursief	Rik Oldeven	239
Wonderlijke waarnemingen		
Puzzelen met dansende bijen	Astrid Schoots	240
PPO - Bijen		
Verhuizing naar Wageningen	Tjeerd Blacquièr	241
Gezondheid		
Terug naar kleine bijen? (2)	Thomas Kober	242
Bijproducten		
Propolis noodzakelijk voor de bijen	K. Bokhorst	244
Organisaties		
ABTB Bij gepraat (19)		246
LLTB Studiedag Bond van Imkers LLTB		246
VBBN Verslag van de VBBN ALV-vergadering		247
Geld van EU besteed aan varroa-onderzoek ..		248
Op bezoek bij ir. J.A.F.M. Mommers		249
Jeugdopleidingen		249
ZLTO Studiedag 8 november 2003		250
Imker koninklijk onderscheiden		252
Familieberichten		252
Kalender		254
Vraag en aanbod		255

Van de redactie

Een druk maandje, die septembermaand. Nu hebt u dit jaar wellicht niet zoveel omhanden met de heidehoning – veel heel mooi weer eist nu eenmaal zijn tol – maar u wilt nog koninginnen vervangen, u bent met mierenzuur, oxaalzuur, thymovar of met andere middelen in de weer tegen onze nationale destructor en dan moet er nog verenigd en gevoerd worden. Maar u mag niet mopperen. Wat hebben ze voor u gehaald dit jaar! Ze verdienen het dan ook goed ingewinterd te worden. Voor wat hoort wat. Zo'n bijensterfte als in het afgelopen bijenjaar moeten we niet weer hebben. Daarover kunt u overigens alles lezen in ons hoofdartikel. Piet Jager en Romée van der Zee doen daarin verslag van hun onderzoek naar de bijensterfte 2002-2003 op grond van de enquête in BIJEN van april jl. Voor het vele werk is de redactie de beide onderzoekers zeer erkentelijk. Omdat het artikel wat lang is uitgevallen hebben we het gesplitst. In een volgend nummer verschijnt dan deel 2. Dat komt ook u goed uit met al dat werk in september.

Ton Thissen